

Sermo pro viagio

imponi. cui tenebit hñs hñmōi p̄tatem re-
nerenter obedire sicut matri ⁊ sponse xpi. ⁊
sicut regule a spiritu sancto directe.

Secunda conclusio.

Plenitudo p̄tatis eccl̄iasticę sic pp̄rie
sup̄ra nō p̄t eē d̄ lege ordinata. nisi in vñico
summo p̄tifice formalit̄ ⁊ subiecte. **A**lio
qñ eccl̄iasticū regimē nō esset monarchicū
⁊ hñe posset multiplex caput ex eq̄. qđ apte
est hereticū. **R**ectū plenitudo p̄tatis papa-
lis sic intelligēda ē immediate sup̄ oīs xp̄ia-
nos q̄ p̄ libito possit immediate iurisdicōz
i oīs ple vel alios ex̄ordinarios / passim ex-
ercere. sic em̄ p̄iudicaret ordinarijs q̄ ius ha-
bēt immediatū imo immediatissimū sup̄ ple-
bes eis cōmissas ac hierarchicos exercen-
di. **E**xtēdit igit̄ plenitudo p̄tatis pape sup̄
oēs inferiores. solū dū subest nēcitas ex de-
fectu ordinarioꝝ inferioroꝝ. **U**el dū apparet
euidēs vtilitas eccl̄iē quēadmodū dicit̄ p̄t
de ep̄is respectu plebanorū seu pp̄uorū sacer-
dotū. quorū possunt supplere defectus.

Tertia conclusio. **P**le-
nitudo p̄tatis eccl̄iasticę dū ponit̄ i eccl̄ia sinodali
ter gregata cū plenitudine executōis hu-
iūmōi p̄tatis. fit variatio vel equoçatio d̄
hoc qđ eē cē. q̄ nō eodē mō est plenitudo
p̄tatis eccl̄iasticę i papa ⁊ i eccl̄ia. **F**atēdū
ē tñ qđ est vtrōbiq̄ ⁊ p̄ncipali i eccl̄ia suo
mō. ⁊ hoc quadruplici respectu. s. in dēia-
bilitatis ac indefectibilitatis extēsiōis. re-
gulatōis. ⁊ general̄ obligatiōis. cui subij-
cēt etiā ip̄e papa tāq̄ imp̄tricia sp̄sere regis
iūmi / q̄ p̄t p̄dere canones ⁊ diffinire etiā si
fuerit papa p̄ns. **F**aciūt autoritates subse-
q̄ntes p̄ vtrāq̄ p̄tē scđe ⁊ d̄ d̄ d̄ cū p̄ma
⁊ tertia. **S**icut em̄ **S**onauen. p̄tē. vj. c. v. sui
Breuiloquij ex dicit̄ **A**ug. **S**icut igit̄ bap̄tis-
mus p̄t eē eccl̄iaz. mun⁹ aut̄ bñe vite nō
nisi intra eccl̄iam regit̄. q̄ supra petrā fūda-
ta est. q̄ ligādi ⁊ soluedi clauēs accepit. hec
est vna q̄ ⁊ possidet oēm sui sponsi ⁊ dñi
p̄tate. p̄ quā iungalē p̄tate. etiā d̄ ancillis pa-
rere filios p̄t. **I**n stephan⁹ papa sic scribit̄
Gualberto p̄iarche. **N**ūc vō iterato tibi
scripsim⁹ nolētēs alicui⁹ eccl̄iē p̄uilegiū in-
fringere. Is ap̄lica p̄rogatiua possumus de
qualibet eccl̄ia clericū ordinare. **N**otēt̄ de

creta cui suis glosis. **Q**d ⁊ si papalis p̄tās
extēdat̄ ad oēs immediate. sup̄ple in casu
necessitatis vel euidētis vtilitatis. nō tamē
vult alicui⁹ eccl̄iē p̄uilegiū infringē sup̄
ple q̄ nec ita velle debet.

Et sit epilogus p̄missōi.

Sermo factus p̄ eun-

dem. xij. die Julij. Anno dñi. **M**.ccc. xv
sup̄ p̄cessiōib⁹ faciēdis p̄ viagio regis ro-
manorū ad petrā ⁊ luna. **I**n quo ponū-
tur. xij. p̄ d̄ d̄ siones seu regule p̄actice in sa-
cro generali **C**onstantiē. concilio.

Rosperū iter

Prosp̄m iter. faciet nobis d̄s salutarū
nostroꝝ. **I**ta loq̄t̄ ap̄be. **I**
ta in ps. lxxij. **C**ui⁹ iūmū ē
Exurgat deus ⁊ dissipētur
inimici eius ⁊c. **F**iat ita q̄s

Prosp̄m iter. faciet nobis deus salutarū
nostroꝝ. **A**uxiliante te beatissima v̄gine. **I**n
qua ē oīs gr̄a vie ⁊ veritatis. quā ip̄lorem⁹
⁊ salutem⁹ dicētēs. **A**ve maria. **P**rosp̄m
iter faciet nobis d̄s salutarū nostroꝝ. **I**ta
fieri credim⁹ ⁊ speramus. **O** dñe de⁹ salutarū
um nostroꝝ. **N**ec mirādū si speram⁹ ⁊ cre-
dimus / q̄m te donante assumus. **E**cce or-
dinatōni sc̄tissime nup̄ facte quā inspirasti
fit cōuentus iste celeberrimus ⁊ deuotus
ad orandū ⁊ dep̄candū faciem tuā plenaz
gratiarū ⁊ dicendū. **B**ñe saluū fac regem.
Iterq̄ suū in salutis tue p̄speritate dispo-
ne. **S**z quare nobis p̄sper̄ iter fieri petim⁹
viri patres ⁊ fratres. **R**euerendissimi sapiē-
tes illustres atq̄ doctissimi ⁊ in oīm virtu-
tū decore p̄clar. **N**obis in quā p̄sper̄ iter
quo pacto fieri petimus. etiā qui loco ma-
nemus nec moueri quoq̄ extra disponim⁹
Sed p̄fecto videmur iter agere. dum facit
iter nobis. hoc est ad vtilitatē nostrā. ad ob-
sequium nostrū. ad vniuersalē eccl̄iē pacē.
Serēnissimus romanorū rex / p̄ceptor ei⁹
dem eccl̄iē fidelissimus. **P**rosp̄er̄ sit iter su-
um suppliciter ⁊ salubriter imploremus. q̄
niam in p̄speritate sua salus nostra reposit̄
Ita em̄ p̄sper̄ facies iter nobis. **O** deus
salutarum nostroꝝ. si pedes eiusdē regis
nostri in viā pacis direxeris. si ⁊ cesseris cū
redire cū exultatiōe portante vb̄ cres vñio:

nis pfecte manipulos. Sic em̄ fas habebit
ex sententia dicere cū abrahe seruo. q̄ p̄spez
fecerit iter suū / q̄ p̄tere fueris secum i om̄
nibus ad que prexit. **A**mbulet igit ip̄e rex
via regia / p̄ arma iusticie. a dextris et a sini
stris te duce 7 te comite / qui es via veritas
7 vita. te dicente ad eū. **I**n intellectu tibi da
bo 7 instrua te in via hac qua gradieris. fir
mabo sup te oculos meos. **A**dādes deus
angelis tuis vt custodiat eum in omnibus
vijs suis portent eū in manibus tue prote
ctionis. vt nō offendat ad lapidē cuiuslibz
obstaculi. vel obduratōis ptis aduerse. pe
dem suū zellū suū. **S**ic em̄ p̄spez iter faci
es. ne dū sibi sed nobis. 7 hoc ad vtilitates
nostrā tu deus salutarū nostroz. **P**otui
erat s̄mo nosser plixius extendi. qui deuot
tas p̄ regis itinere p̄spero fundendas ora
tiones commonefaceret atqz suaderet. **S**z
inspiciat ovesstrum deuotionis ardorem / qui
vt continet vel in maiorem desideriorū
flammā erumpat. nō eget flatur verborum
meoz et i. uo. p̄ se em̄ satis in meditatione
vestra exardescat ignis. p̄iorū sanctorumqz
desideriorum. vt in gite lenatis sursum cor
dibz / vt tractis ex imo pectoris suspixis at
qz gemitibus dicat vnusquisqz apud seme
ipm̄. **P**rosp̄erū in ita faciet nobis deus sa
lutarium nostrorum. faciet pro faciat. nam
7 apud hebreos vt **N**icolaus de lyra dicit
futura indicatiui. p̄ optatino solet po
ni. **B**iuertat nunc paululu. 7 pergat ad
alia nō alienā / sermo no ster. **E**cce q̄ offert
in ip̄a meditatione mea iter quoddam nō
terrestre quod agitur pedibus corpis. **S**ed
spirituale 7 celeste iter eternitatis quod pa
gratur pedibus mentis qui sunt cognitio
pes sinister in intellectu. 7 volutio pes dex
ter in affectu. **H**oc iter quale est siqs in ro
gauerit / m̄ deat p̄pha id esse viā mādatoz
dei. quā nedū ambulasse sed currisse glo
riabā h̄pe cū ait. **Q**uā mādatoz tuoz cur
ri cū dilatasti cor meuz. **E**t rursus. **I**n via
testimoniorū tuoz delectatus sum sicut in
omnibus diuitijs. **E**t talia sunt in hāc sen
tentia absqz numero. **E**ten̄ tu qui p̄gria
ris hic a dno. si p̄gendo vis ad vitā ingre
di / sua mandata. **H**ec est em̄ via regia. h̄
iter p̄sperum hec cōpendiosa semita q̄ du
cit ad vitā. **E**t vero videte mihi videoz

p̄sequent in ip̄a meditatio mea collectum
esse sacrosanctū p̄ns p̄siliū vt viā istā p̄pa
ret 7 dirigat vt p̄spez hoc iter nostrū faci
at. p̄cedente deo salutarū nostroz. **N**ā ve
mūdo a scandalis. vt hostilibz insidijs.
sup quibus est illa p̄phete conquestio. **I**n
via hac qua ambu. abscon. supbi. laqueuz
mibi. **E**t rursus. **I**uxta iter scādalu posue
mibi. **Q**uis aut oia iuxta iter mandatorū
dei posita supboz / demonum carnis 7 mū
di scandala dinumeret? **Q**uis oēs laqueo
ozū nodos. artes 7 modos agnoscat? **Q**uis
nō cum **A**nthonio pauescēs exclamaueit
Hos dñe laqueos oēs. hec scandalozū re
tia quis euadet? **E**t qui benedictus deus
salutarū nostroz qui prosp̄er nobis fecit
iter spirituale mandatorū suoz. dum volū
tatē facultatēqz p̄tulit p̄ueniendi seniores
in vnū. cōuocandi cetū. p̄gregandi ecclesi
am vt viderēt quid facto opus esset. ad tol
lendū tot scandala posita in vijs syon ita /
vt lugeret. eo q̄ nō eēt q̄ veniret ad solemit
tatē. **H**inc offendeat scandalū scismatice
diuisionis. **H**inc scandalū multiplex here
tice prauitatis. **H**inc multiplicata sup ni
mez scandala / offensiones 7 retia cuiuslibz
viciositatis. **O**bsidebat p̄cipue hoc iter
spirituale / monstrū horrendū ingens / mo
le potens / supbia et filia eius l. p̄bissima di
ra dominandi libido. p̄hibuerat toto ma
lignitatis spū 7 astur / ne celebraret generale
p̄siliū / qd̄ efficacissimū erat. 7 pene vnica.
aduersus hec oia scādala remediū. **E**rules
vo nūc ois fidelū turba. **N**ūc magnifice
gr̄as referat deo salutarū nostroz q̄ p̄spe
rū fecit iter mādatoz suoz dū cōtulit cele
bzari sacrosanctū hoc generale p̄siliū suf
ficiens ad cismatū sedationē. **A**d heresum
extirpationē 7 ad mox reformationem. **E**t
hoc ex pau cis in hoc eodē practicas con
cilio. non tam declarare. q̄ summatim nar
rare vel annotare curabo. **N**ō accurato q̄
dem sed doctrinali quotidianoqz sermone
Satis erit ita loqui vt intelligat. **C**onsi
derans itaqz mentalibus oculis / p̄ns gene
rale p̄siliū 7 acta eius. **I**nuenio q̄ ipm̄ ab
itinere spirituale remonit p̄mo q̄ duplex
scandalū obstās scismaticis sedandi. **R**emo
uit aliud quadruplex scādalu in ois he
resum extirpandi. **R**emouit alter quadra

Sermo pro viagio

plex cōtrariās morz reformatōi. ⁊ ita p̄uās
vt iā nō eēt p̄spez s̄z infaultū iter pacis si-
dei ⁊ virtutis. **C**ōformē ad hāc triplex
q̄ternitate scādaloꝝ numerem⁹. xij. p̄clusio-
nes. regulas aut leges. q̄ i h̄o p̄ alio v̄l expli-
cite v̄l ip̄licite stabilitate s̄t q̄si totidē directō-
nes salutares. p̄ q̄s p̄spez iter fecit nob̄ de⁹
salutariū n̄foꝝ. vt in hoc itinere sit vnitas
rōne p̄mi sit v̄itas rōne sc̄di. sit bonitas re-
spectu tertij. Sit insup̄ modus sp̄s ⁊ ordo
Sit deniq̄ mēsurā numer⁹ ⁊ p̄od⁹. **C**ōfor-
miter ad potētā sapiām ⁊ bonitatē p̄ris ⁊
illij ⁊ sp̄s sc̄i. **H**oc mō p̄spez iter facit no-
bis d̄. s̄. vt sit iter planū iter lucidū iter pul-
crū. dū iusticiā poit̄ i via gress⁹ suos. dū ve-
stigia sua relinq̄t imp̄ssa q̄si certa totidē si-
gna. ne oberem⁹ v̄l exorbitem⁹. nob̄ data.

Prima lex i via pacis

Assignēt p̄ prima p̄te q̄ est d̄ via pacis
p̄ma lex siue directio liberās iter nostrū a
primo scādalo. q̄ data ē i sessiōe publica. v.
April̄ anni p̄ntis. **C**ō aliu generale p̄tā-
tē a x̄po immediate h̄z. cui qlibet cuiuscunq̄
stat⁹ v̄l dignitat⁹ etiā si papal̄ existat obedi-
re tenēt. i his q̄ p̄mēt ad fidē ⁊ extirpatōz
sc̄ismatis. ac generalē reformatōz. eccl̄ie d̄i
i capite ⁊ i mēbris. **C**ō scribēda p̄sus esse
mibi vidēt̄ i eminentiorib⁹ locis v̄l inscul-
penda p̄ oēs eccl̄ias saluberrima hec deter-
minatio. lex vel regula. itaq̄ directio funda-
mentalis ⁊ velut infallibil̄ aduersus mon-
struosum. honorēdūq̄ offēdiculū. qd̄ hactē-
nus positū erat p̄ multos de eccl̄ia in itinē
mādatoꝝ dei. determinātes ex tertib⁹ gros-
se. nō ad regulā euāgelicā ⁊ eternā acceptis
papā nō esse subiectū generali cō alio. neq̄
iudicari posse p̄ ip̄z. **Q**̄ p̄terea generale cō-
ciliū totū ab ip̄o robur immediatū sume-
bat. **N**ec poterat sine eo casu quocūq̄ vel
duocari vel stabiliri. **N**emo poterat ei di-
cere. cur ita facis. qm̄ solut⁹ erat legib⁹ ⁊ su-
pra ius. **E**t ita d̄ plurimis p̄ q̄ blāda fallax
⁊ subdola adulatio fonebat libidine d̄nan-
di ⁊ tyrānidē eccl̄ie destructricē. papatum
sen eius v̄sum p̄uertebat. ita vt nō pateret
via reductiōis seu pacis. **S**cripsit sup̄ hoc
errore el scādalo reuerendissimus p̄r d̄ns
cardinal̄ camera cēn. p̄ceptor me⁹ inclit⁹ du-
dū ⁊ nup̄ añ q̄ fieret hec cōstitutio reputās

esse p̄niciosissimū sic afferere. sicut ⁊ demer-
tis dicitis p̄ quosdā innittētes suis iuribus
positis annotauit. **N**ūc ex q̄ iaz lex posita ē
nec iā licet dubitare p̄batōes omittamus
Sola hec p̄batō sufficeret. **S**i eccl̄iam nō
audierit sit tibi vt ethnicus ⁊ publicanus.

Secūda directio siue

lex salutans. **C**ō aliu generale p̄t̄ cū
quē reputat summū p̄ntificē. nedū p̄sul-
tue inducere. sed autoritative p̄pellere ad
offerēdū viā cessiōis v̄l ad cedēdū papatū
etiā sine culpa sua lz nō sine cā. **Q**ualis cā
multiplex eēt p̄t̄. quē admodū in publicis
sermonib⁹ tacitū fuit in hoc cō alio. **H**ec
lex p̄ hoc sacru cō aliu determinatiue statuta
est. ⁊ in papa. **J**oh̄. xiiij. practicata q̄ viam
cessiōis v̄gēte cō alio p̄mū obtulit. deinde
cessit. **T**ollit̄ ex h̄o scādalu dicitis viā cessiō-
nis practican̄ n̄ posse iuris p̄tēdēb⁹ d̄ pa-
patū. **T**ollit̄ deniq̄ collusio seu tergiver-
satio volentiū inuito generali cō alio v̄l eccl̄e
sua p̄nitiose papatū dētinere. nūc aut quō-
libet in futurū. **E**t enī si p̄t̄ summus pon-
tifer dare libellū repudij eccl̄ie sponse xp̄i
sicut egit celestinus ⁊ laudat̄. cur non vice-
uersa poterit sponsa christi spudiare nō di-
cam sp̄sum suum. sed sponsū vicariū. pre-
sertim vbi subest vel culpa vel causa?

Tertia directio.

Cō aliu gene-
rale sic ē supra papā q̄ eius bullas ⁊ p̄cel-
sus vel ordinationes ⁊ statuta p̄t̄ irritare
vel annullare. p̄t̄ insup̄ trāslationē curie
romane a loco cō alij impedire. **C**ō pellere
rursus papā stare cū cō alio ⁊ ita de sitibus
Hoc determinatū est in publica sessione ⁊
multiplicat̄ practicatū. **T**ollit̄ ex hoc scan-
dalū quo p̄ indirectū querēt̄ nūc aut alias
dissipari generale concilium.

Quarta directio.

Cō aliu ge-
nerale sic est sup̄ leges oēs positivas. vel a
summ̄s pontificibus v̄l a generalibus cō-
cilijs editas. q̄ eas p̄t̄ interceptari mutare
tollere. p̄ quāto viderēt̄ impedimentū
vel scandalū esse ad iter eccl̄iasice v̄niōis.
Hoc practicanit̄ p̄ns cōciliū tollēdo pe-
nas oēs ⁊ inhabilitatiōes ⁊c. **S**uspēdēdo
insup̄ futurā summ̄i pontificis electionē.

Recipiendū deniq; ad cautelā ⁊ humili q̄-
dā ⁊ defectiōe p̄tēsam p̄firmationē ⁊ cili q̄
dño papa, cū multis sūlibus q̄ ⁊ qualia iu-
rium positiuorū rigor non admittit.

Secūda ps principa

lis de via veritatis.

Eposuimus i hac pte p̄ma q̄-
tuor scādalorū genera q̄bus ob-
obstitit p̄ns p̄ciliū vt p̄peruz
iter faceret nobis deus salutarū
um nostrorū ad dirigendos pe-
des nostros in viā pacis. ⁊ ad sedatiōz sc̄i-
matice diuisiōis. Trāseam⁹ p̄ sc̄a pte ad
destructionē alteri⁹ quadruplicis scādalū
quo videbat̄ impediri declaratio veritat̄
⁊ heretice p̄mitatis destructio.

Prima directio salu

tans in via catholice veritatis. **C**ōciliū
generale p̄t ⁊ d̄ circa oēm p̄sonam cuius-
cunq; p̄minentie vel status existat/ absq;
fauore vel timore vel p̄sonaz acceptiōe/ in
dicium in causā heresis exercere/ p̄z ex teno-
re cōmissionis date reuerēdissimis patri-
bus dñis quattuor cardinalibus. ⁊ alijs d̄
qualibet natione. Hoc insup practicatū ē
circa inquisitionē factā d̄ papa Iohē. xiiij.
⁊ circa Iohē huius. q̄ q̄uis esset stat⁹ p̄ur.
habuit tñ fautores plurimos fortes acres/
⁊ potentes. Hoc aut̄ est p̄spez et efficacitē
ad extirpationē erroz dñi nullis parciē. sed
p̄stane p̄cedit ad emendationē vel si corri-
gi noluerint ad punitionē ⁊ exterminatiōz
erratiū. Alioqn nō satis destruiēt errores.
si p̄mittunt̄ liberi ⁊ impuniti patētes ⁊ no-
toij. v̄bis aut̄ factis heresum defensores.
Si p̄tērea p̄dicatoribus catholice vitat̄ n̄
subest plena libertas elucidādi legē sanctā
Tollit̄ et hoc p̄nti p̄cilio dictū p̄hillius q̄
legēs cōpabat telis araneaz. eo q̄ debilio-
res muscas retinent trāsmittunt fortiores.

Secūda directio si

ue sexta lex i ordine **C**ōciliū generale
p̄t ⁊ debet assertiones hereticas ⁊ erro-
neas in fide ⁊ moribus q̄ fuerūt ⁊ sūt i scan-
dalū publicū diligenter examinare ⁊ proba-
re ⁊ dānare etiā nō facto p̄ns vel siml p̄-
cessu aduersus assertores. Hoc pluries p̄a-

cticatū est in hoc cōcilio vt de assertionib⁹
q̄ cōdicandi erant laici sub vtraq; sp̄e. Et d̄
ista assertionē q̄libet xp̄ianus p̄t ⁊ d̄ ⁊ c̄ p̄e-
niq; tā rōnes q̄ similitudines manifeste et
exēpla sc̄torū p̄bat idē vt de falso numisma-
te/ ⁊ famoso libello. Tollit̄ et hoc scādalū
vel tolli d̄z eoz q̄ p̄ bono accessorio qd̄ in
facto consistit. elucidationē veritat̄ vt im-
pediunt vel p̄crastinant. hoc aut̄ p̄crastia-
re quid nisi impedire est.

Tertia directio.

Cōciliū generale p̄t dānare p̄positiones multas cū
suis autoribus. lz habere glosas aliquas vel
expositiones vel sensus loyales veros pos-
sint. Hoc practicatū est in hoc p̄cilio d̄ ml-
tis articulis vicleff ⁊ Iohis huius. quorum
aliq̄ poterant vel de vi loyce vel grāmatice
defensionē aliquā recipere vt in articulo q̄ sūt
in definite traditi. vel q̄ loquūt̄. d̄ possibili-
tate p̄t posse loycū est ⁊ nō p̄hicū. Vel q̄
possent ad aliquē sensum vey trahi. si seoz
sum ponerent̄. **S**ed cōciliū hoc solerter
attendit p̄mo q̄ iuxta bilaniū intelligētia
dictorū ex causis est assumēda dicendi. **P**et-
rū illud Aug. Liberis v̄bis vtūt̄ p̄bi ⁊ i re-
bus ad intelligēdū difficilimis offensionez
piāz anriū nō p̄timescūt. **N**ob aut̄. s. theo-
logis. ad certā regulā loq̄ fas est. **I**llud de-
niq; vulgatū fundamentū in **A**nstoroze q̄
f̄miones accipiendi sunt f̄m materiā subie-
ctam. **A**n moralis s̄ntia sumit̄. **F**as est eniz
d̄ine forme substantia vt q̄ neci extrema di-
labatur nec in se extraneū aliq̄ ip̄a suscipi-
at. sed sicut de ea permenides ait. **T**erū or-
bem mobilem rotat dum se immobile ip̄-
sa conuolat. quod si rōnes quoq; nō extra-
petitas sed intra rei quā tractabimus am-
bitū collocatas agitauim⁹ nihil est qd̄ am-
mirere/ cū platone sanciente didiceras cog-
natos. d̄ quibus loquimur reb⁹ optere esse
f̄miones. iij. d̄ solatiōe vlti. p̄sa in si. **S**ilr
theologia suā hz p̄p̄riā loycā ⁊ sensum lra-
lem. alr q̄ speculatiue sc̄ie. **H**ec directio vt
lex p̄stauit̄ hacten⁹ p̄clarā vniuersitatem
parisiē. a pluribus errorib⁹ dñi sc̄bolasti-
cos suos semp ad certā regulā fidei loq̄ ius-
sit ⁊ cōpult. **A**tinā in alijs studijs hec di-
sciplina silr teneat̄. **A**pala libertas est ma-
le et erronee loqui posse.

Sermo p viagio

Quarta directio siue

octava in ordine. **C**ōciliū generale pōt
z dz damnare pōnes multas vel assertio
nes hmoi q̄uis nō possent ex solo z nudo
tertu expōsō sacre scripture patenē reproba
ri. sedub̄ expōsitiōibus doctoz vel vsu cele
bri ecclie / z ceteris. Hoc practicum est in
hoc cōcilio in multis assertionib⁹ Johā
nis videlicet z Johis bus. imo z de ista q̄ ē
cōmunicādiū p̄ laicos sub vtraq; specie pa
nis z vini. Hoc directio vel lex p̄ sepe facit
iter ad heresum z hereticoz exterminatio
nē. qm̄ heretici quos vidimus defensionez
suā vt plurimū accipiūt. qz nolūt hereses /
absolute renouare s; tñm̄ cōditionaliē si vi
delicet ex rigore textus sacre scripture z vin
cant̄ errare dicentes q̄ expōnes doctoz de
creta decretales sint apocrise. ne qz de illi cu
randum est. Hoc aut̄ p̄sumptio q̄ late pa
teat ad errores. nemo nō intelligit.

Tertia ps principa

lis de via moꝝ vel virtutum.

Dedantis vel narratis scāda
lis quattuor obuiāibus errorū
extirpationi. loquamur p̄ tertia
z vltima pte aliqd̄ de remotōne
totidem scandaloz obstantium moꝝ refor
mationi in capite z in membris narrando
quadruplicem legē vel directionē practica
tam in hoc cōcilio. vt p̄ sepe iter faciat no
bis deus salutariū noītroꝝ.

Prima directio salu

tatis in via moꝝ z virtutis. **C**ōciliū
generale sic est supra papam z aliū quem
libet de ecclia q̄ ipm̄ papam pōt depone
re pro quocunq; crimine. de quo notorie z
incōrigibiliter scādalizatur ecclia. Hoc
est practicum dudum de papa. Joh. vij.
z nunc de Johā. xliij. In cuius deiectione
nō nō inserit̄ q̄ fuerit hereticus vel a fido de
nius. Et si ita actū est de cedro libani. qua
re nō timebit humilis herba deserti. Ale
cusatus tñ inter cetera fuit z conuict⁹ q̄ fu
erat notorie symoniacus. Ex quo p̄fundi
tur illa quōndam temeritas. q̄ papā i col
lariōe beneficiorū nō posse cōmittere symo
niam vel disputabant vel diffiniebant.

Secunda directio siue

ve decima lex. **C**ōciliū generale q̄uis nō
possit nec debeat plenitudine p̄tatis papa
lis cōmissam a xp̄o petro z successorib⁹ ei⁹
tollere vel minuire sed ea gr̄as agere deo
qui cōtulit eāq; reuereri dz z āplecti. pōt
nihilomin⁹ vsum p̄tatis illius certis legi
bus z statutis limitare l edificationē ecclie
Hoc practicum p̄tatis cōciliū. tñ i multis. tñ
sp̄āl̄ in hoc q̄ legē p̄fixit in eligēdo papaz
futur⁹ z suis electorib⁹ q̄ reuerēdissimū pa
trē dñm̄ angelū corario. ob laudabilitates
sue cessionis sp̄o tance. null⁹ papa futurus
possit eū a collatis. cardinalatū p̄tate lega
ri p̄ hoc cōciliū deponere. nec eū sup̄ p̄terit⁹
q̄buscūq; factis quomōlibet ipetere vel pu
nire. Iure q̄dē z indulgēti cōdesēsiōe hoc
factū est vt exēplū posteris det vltro ceden
di / dñm̄ illud efflagitat ecclie vel pia vtilitas
vel vrgens necessitas. **E**xpedi aut̄ nunc
añ summi pontificis electionez ita fieri circa
multa generalē statū ecclie cōcernētia. In
quibus summi pōntifices vsum plenitudinis
sue p̄tatis passim nimis venterūt in abusū
vt qz noluerunt generalia celebrare cōcilia.
Pec inferioribus p̄tatis ordinaria iura re
linquere. Quodq; in statutis generalū cō
cilioꝝ nunc cassando ea. nunc mutādo
nunc ad libitum interpretando. nūc p̄uile
gia et exceptiones largiendo. palaz z ably
manifesta rōne vel vtilitate deniāt. **C**ū
sicut in vsu dispensationū. cō cessione p̄mi
legioꝝ. inuouatione decretalū nō expedit
vsū p̄tatis papalis si restringi. vt i omi
casu tali. fiat ad cōciliū generale recursus p̄
pter difficultatē z rāritatē sue conuocatiōis
qualis nō erat in primitiua ecclia. quan
do communi p̄sensu dicente Hieronimo
siebant omnia. Sic nō expedit talem laxa
tionē fieri que vim z robur generalū cōci
lioꝝ in suis cōstitutionibus passim tollat
z enernet. **C**ōsiderari posset in hoc loco
Aristo. traditio de triplici politica regali. s.
z monarchica. In q̄ vnus bñ p̄est cui tyra
nus opponit̄. Altera ē anīstocrātia. vbi do
minant̄ pauci z boni. cui opponit̄ oligar
cia. Tertia ponit̄ ymo crātia in qua popu
lus bene dominat̄ q̄ opposit̄ hz democra
tiam. **E**st aut̄ inter istas politias illa

melior q̄ aliqua singularis. que ex regali et aristocratica rōponeret. vt in regno francie vbi rex instituit parlamentū a quo iudicari nō refugit. **E**st vō omnīū optima et saluberrima policia. que triplicē hāc bonam cōplecteret regale/aristocraticā/ r̄ tyrocratiā. **E**st autē generale cōcilium politia talis cōposita habēs suā directionē. magis ex assistentia speciali spiritus sancti r̄ p̄missione ihu xpi. q̄ ex natura vel ex humana sola industria. **I**n hoc est illud qd̄ p̄diximus qd̄ ipm̄ est saluberrima r̄ efficacissima regula/ ad regimē totius ecclesie tranquillū. vel cōseruandū vel reformandū vel inueniendū tanq̄ sup̄mus r̄ sufficiens legislator vniuersalis r̄ potens episcopus. **P**reterea legitimus/ r̄ securus nec suspectus r̄ nonabiliter ab aliq̄bus xpianis cū p̄cedat oim̄ vel quasi oim̄ eōi cōsensu vel assensu. **Q**uid autē est generale cōcilium alias descriptū est r̄ repeto. **C**ōcilium generale est p̄gregatio legitima auctoritate facta/ ad aliquē locū ex om̄i statu hierarchico. totius ecclesie catholice. nulla fidelis p̄sona que audiri requirit exclusa/ ad salubriter tractandū r̄ ordinandū. ea que de bitū regimē eiusdē ecclesie in fide r̄ morib⁹ respiciunt. **R**educi posset ex hac descriptione cū p̄cedentibus qualiter plenitudo p̄tatis papalis collata est a xpo. in his q̄ supra naturā sunt. **I**n alijs etiā q̄ leges naturalis canonica r̄ civilis sibi tribuit vt monarche sup̄mo stat r̄ cōcordat cū p̄tate concilij. dicta est. qm̄ in cōcilio papalis p̄tās includitur q̄uis aliter sit hec p̄tās in papa. aliter in concilio. **S**icut aliter clauēs petro tradite sunt. aliter ecclesie. **U**n̄ cōcilium in multis que papa respiciunt. h̄z auctoritate cōsiliatiuā r̄ dictaminā. papa exercitatinā r̄ executiua. **N**ō em̄ posset cōcilium p̄ seipm̄. vel absolute in foro p̄ficere vel p̄sbyteros ordinare. **P** corpus xpi. cōficere. vel debellare manus armata infideles. r̄ ita de multis. sed ad ipm̄ spectat circa hec h̄mōi consulere vel dictare/ cuius dictaminū qui repugnat cōtumaciter/ repugnat spiritui sancto/ cuius est ipsum concilium in dictando vel consulendo dirigere. **E**xemplum in homine. vbi ratio potestatem habet dictaminā et conciliatiuā. voluntas exercitativā et executivā.

Tertia directio. **E**

Cōcilium generale pōt d̄ dissentioibus et gneris inē p̄ncipes xpianos seculares i p̄niciem totius xpianitatis r̄ p̄ditiois hoim̄ in aīa r̄ corpe. auctoritate lētima cognoscē. prohibendo eis vias facti r̄ ad suscipiendū vias iuris r̄ rōnis p̄ cēsuras ecclesiasticas cōpellēdo. **H**oc practicare p̄posuit serenissim⁹ rex romanorū sp̄ august⁹ q̄ p̄usq̄ recedēt ab h̄ cōcilio ad locū p̄uētiōis cū rege aragonum r̄ petro de luna. oīonē ad deputatos hūit oī religioīa pietate. r̄ vā xpiana fligide plenissima. quā his aurb⁹ nō sine pia cōpunctione ler⁹ audiri. **P**arravit illic p̄positū suū eē. tēdere p̄ sedationē scismatis. ad pacificationē regū francie r̄ anglie/ marie p̄ auctoritate h̄ cōciliij. **P**arravit d̄ pacificationē regl̄ polonie cū prutenis. **R**ebinc de passagio hierosolimitano p̄cedere pacificationē regis polonie r̄c. **F**undamētū seu regulā p̄arravit iducēdo q̄libz p̄ri⁹ vt se generali cōcilio. siueq̄ diffinitioi p̄ri⁹ submitteret. cui⁹ auctoritati ip̄emet rex/ quē admodū r̄ tē r̄ plies aīa sū attestatōe diuini noīis p̄testat⁹ e debet r̄ volebat eē sibi et r̄ h̄ i speculū et exēplar etnū cui⁹ libz p̄ncipis catholici t̄pal.

Quarta directio siue

lex diuina r̄ vltia. **C**ōcilium gn̄ale p̄ter d̄z p̄stinere crebriores generalia cōcilia vni celebrationē q̄ retroactis t̄pib⁹ fuerint celebrata. vt d̄ decēnio i decēniū. p̄tā futurū sūmis p̄ntificib⁹ ista lege q̄ trāsgredi nō liceat. **F**undat in p̄missis hec p̄sideratio r̄ p̄ argumentū ex oppositis. qm̄ si tot r̄ t̄z enoz mia discrimina p̄uenerūt ecclesie dei dū cessatū est a cōcilijs generalib⁹ q̄ta demū erit salutaris utilitas ex frequentiori celebratione p̄spiciū est. **Q**uis itaq̄ nesciat q̄ ide sup̄iorū p̄tā min⁹ vigeat. dū minorē sibi sentient esse peccati licentiā. vel impunitatis spem/ dū. s. reddiuros se rōnē coraz iudice suo. generali cōcilio p̄spiciēt. **S**ūt q̄ppe nō nulli. q̄ et si deū nō timēt hoīes t̄n reuerēt. **R**eniq̄ si nō sit assidue lex viua. dirigēs regēs r̄ actiāns leges mortuas ad effectū. ip̄ se nō sat p̄ficiūt. vñ r̄ p̄bs tradere satagēs mediū v̄ntis non potuit illud efficari⁹ inuenire q̄ vt diceret p̄t sapiens indicabit.

De auferibilitate pape

Potuerant ex pmissis omnibus velut ex fundamentalibus quibusdam regulis directionibus et signis in via mandatorum dei leges elici pericula riores, ad tollendum scandalam impedientia prosperum iter pacis fidei virtutis ad sedationem scismatum quo ad primum, ad extirpationem errorum quo ad secundum, et ad reformationem morum quo ad tertium, sed neque tempus neque locus sufficiunt, quia tetigerunt insuper multa ex eis prudentes et studiosi sunt in scriptis, quia rursus debent homini leges et constitutiones periculares, magis per mutuum collationem omnium de concilio agitari tractari et diffiniri, iuxta regionum aut partium varietatem. Quia denique decreta et decretales viderentur abundanter sufficere, si per legem vana fieret efficax executio. Alioquin multiplicatio constitutionum homini etiam penalarum quibus plerumque oneratur et aggrauatur quod subleuet aut proficiat, si faciamus tandem in oratione et sine verbis ut dicitur ad Actuum, et dicamus obsecrantes prosperum iter faciat nobis deus salutarium nostrorum. Iter necdum terrene sed spirituale et celeste, iter eternitatis ad deum salutarium nostrorum quod est deus benedictus in secula. Amen.

Libellus de auferibilitate pape ab ecclesia Johannis de gerson

Canonicum parisiensem

Uenient autem dies cum auferatur eis spiritus. **Marci. ij.** Circa quod textum per matiam nunc currente **Quenit.** Si auferibilis sit sponsus ecclesie a filio sui vel ab ea. **Et ponantur hic considerationes, xx.**

Consideratio Prima.

Auferibilis non est spiritus ecclesie, spiritus homo, ab ipsa tota ecclesia lege stante. **Siquidem caput ecclesie spiritus est.** **Ad Epistolam. iij. et Colossios. j. et ij.** **P**uto autem nemo accesserit quod absque capite valeat permanere corpus aliquid vere vel mysticum, scilicet ecclesie corpus mysticum manere spiritusque ad summationem seculi necesse est lege stare, matthei. xl. et xxiiij. **N**oc ergo fiet per viuisimum influxum capitis in ipsum. **P**ro quod facit parabola quod spiritus se vti comparat discipulos palmaribus. **Q**uod si quis dixerit oppositum dicens ecclesiam in ce-

pisse ab abel iusto secundum **Greg.** quo tempore non dicitur spiritus erat incarnatus. **R**undet iobes in apocalypsi. quod dicit agnum fuisse occasum ab origine mundi perisue. et acceptiue a deo. **I**tem non dum corporaliter exhibitus, quia nec spiritus antiquus erat salus nisi in fide, multum in implicita et generali mediatoris et capitis ecclesie christi tunc futuri, quibus erat necessarium credere scilicet illud symbolum quod deus est et quod est remunerator in se credentium. **R**ursus deducitur quod dictum est ex ipsa additione matrimonialium vultu inter christum sponsum et ecclesiam sponsam sicut **Iob.** in apocalypsi ecclesiam sub **T**ypo ciuitatis nonne hierusalem vidit descendere de celo sicut sponsam ornata viro suo. **N**am ad exemplar celestis ecclesie terrena formata est. **Q**uod autem deus coniunctus homo non separet, ita ut lege hanc non possit aut debeat dari libellus repudiij inter sponsum et sponsam coniunctos legitime. **Q**ue autem coniunctio matrimonialis magis legitima quam christi sit ad ecclesiam confederatio? **P**ropterea dicit per **Sec.** **D**espisabo te mihi in eternum, et per alteram prophetam. **S**i poterit obliuisci mater quod non misereat filio vten sui/ego tamen tui non obliuiscar. **Q**uod loquitur de ecclesia sponsa sua. **N**am relinquet homo patrem et matrem et adheret uxori sue, sic spiritus ecclesie, cum matrimonio carnale, ideo sumat indissolubilitatem, quia sacramentum magnum est in christo et ecclesia, quia est illius matrimonij sacre signum.

Consideratio secunda

Auferibilis est absolute loquendo sponsum ecclesie spiritus homo ab ipsa ecclesia. **N**eq; enim minus habet possibile quod spiritus desineret esse homo sicut spontanea voluntate verbum caro factum est, aut quod desineret esse nedum ecclesia ipsa sed omnino generaliter creatura. **P**orro sicut non est absoluta et inauferibilis habitudo cuiuscumque creature ad alteram creaturam, neque tanquam similibus ad suum finem, neque tanquam effectus ad suam causam, sic non est hoc modo essentialis vel inauferibilis habitudo ecclesie, ad christi humanitatem quam vti que confitemur creaturam. **E**t ita staret absolute spiritum hominem esse et ecclesiam sicut esse, nec tamen ipsam a christo ut homo est, vitales influxus suscipere.